

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 28 april – 10:30 uur d.d. 29 april

5.1.2e Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Kwetsbare ouderen, chronisch zieken of mensen met een beperking die geen bezoek mogen ontvangen in zorginstellingen Psychiatrische patiënten die zorg mijden Nederlanders (jongeren) met stress-gerelateerde klachten 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Kwetsbare groepen die zich zorgen maken over de gevolgen van de crisis Onderzoekers naar een vaccin Sportclubs die zich zorgen maken 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Zorg- en ouderenverenigingen

Samenvatting

- De berichten dat de maatregelen steeds moeilijker zijn vol te houden, blijven terugkomen in de media. Dit beeld wordt bevestigd door een tweetal onderzoeken van onderzoeksbureaus Motivaction en Citizens. De helft van de Nederlanders vindt het volgens Citizens steeds moeilijker zich aan de maatregelen te houden. Motivaction meldt dat de angst voor het virus afneemt en de zorgen over de economie groeien. Steeds minder mensen geven de prioriteit aan gezondheid als zij dit afwegen tegen de economie, maar een goede gezondheidszorg noemt de grootste groep (82%) nog altijd de belangrijkste waarde voor de manier waarop Nederland met de huidige crisis omgaat. Jongeren hebben de meeste moeite zich aan de regels te houden.
- Mensen worstelen met de vraag: 'wat kunnen we wel en niet doen, en wat vinden we daar eigenlijk van?' Naar de IKEA gaan bijvoorbeeld –hoe idioot is dat eigenlijk? Hoewel er verontwaardiging is over de drukte bij de IKEA-vestigingen, is die verontwaardiging een stuk minder groot dan bij eerdere drukte een paar weken geleden. Ook de boosheid over de drukte lijkt verder weg.
- De impact van de crisis raakt iedereen in de samenleving. Uit onderzoek van de EUR, VU Amsterdam, Kieskompas en gemeente Rotterdam blijkt dat veel Nederlanders angst hebben voor de toekomst. De nieuwe groep kwetsbare (zzp'ers, flexwerkers) maar ook jongeren ervaren stress omdat zij bang zijn voor de financieel-economische gevolgen. Ook huisartsen zien meer patiënten met stress gerelateerde klachten.
- Verenso meldt dat het aantal besmettingen in verpleeghuizen minder snel lijkt toe te nemen in vergelijking met begin april, en dat het aantal sterfgevallen nog steeds toeneemt. Verenso vindt het te vroeg om weer bezoek aan verpleeghuizen toe te staan en 'is verrast door het benoemen van een datum' door de minister.
- De NVIC, het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding, en het RIVM melden dat de capaciteit van de IC's structureel omhoog moet om de komende jaren ook coronapatiënten op te vangen. De meeste vraag gaat uit naar verpleegkundigen en ondersteunend personeel.
- De solidariteit tussen ziekenhuizen dreigt te verminderen nu het aantal coronapatiënten op de intensive care afneemt. Dat zegt Diederik Gommers tegen NRC. Hij ziet grote verschillen in de bezettingsgraad van intensive cares tussen verschillende regio's en dat 'frustreert' hem.

Karakterisering berichtgeving

- Media zoomen in op het buitenland waar het dagelijks leven in veel Europese landen weer opgang komt. Media vragen zich af of deze versoepelingen ook kan betekenen dat de maatregelen in Nederland snel worden versoepeld, ondanks dat de maatregelen hier al minder strikt waren dan in de rest van Europa.
- Nieuwsuur geeft aan dat de versoepelingen in EU-landen vaak hand in hand gaat met het dragen van mondkapjes in het OV. Wat betekent dit voor Nederland, en waarom lijkt het alsof er geen tekorten aan mondkapjes zijn in het buitenland? De vraag 'op welke manier kunnen mondkapjes in Nederland een rol spelen bij de exitstrategie?' blijft aan bod komen.
- Volop aandacht voor het moment dat jongeren weer kunnen sporten. Er heerst bij sportclubs enige spanning of het allemaal gaat lukken. Tegelijkertijd ook te horen dat gezond verstand voorop moet staan.
- Door de coronacrisis is er naast de traditionele kwetsbare groepen, ook een nieuwe groep die hard geraakt wordt. Zo ervaren flexwerkers, zzp'ers, mensen de huren in de vrije sector en jongeren stress door de angst van de financieel-economische en toekomstige gevolgen.
- Ondanks dat er nu ook Nederlandse mondkapjes 'van de band rollen', is het tekort nog lang niet opgelost en sluiten nu ook contactberoepen, die mondkapjes willen gebruiken, achter in de rij aan aldus media.

- Telegraaf schrijft op de voorpagina dat de terugloop van het virus de ontwikkeling van een vaccin vertraagt. Bewijzen dat een vaccin werkt, wordt namelijk lastiger als corona de aftocht blaast. "Hoe beter mensen zich houden aan 'sociale onthouding', hoe langer het duurt voor er een vaccin op de markt is."
- Oud-politicus Jan Terlouw schrijft in een Ingezonden brief in NRC dat de overheid het waarom beter moet uitleggen: "De kritiek op de adviezen groeit, vooral omdat er zo weinig bekend wordt gemaakt over de grondslagen, de feitelijkheden, de onderzoeken waarop de adviezen berusten."

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Scenario's

- Wetenschappers van de universiteit van Oxford zeggen dat ze in september een werkend vaccin tegen het virus op de markt kunnen brengen. Uit een test met reusapen bleek dat de apen na 28 dagen nog gezond waren. Oxford denkt eind mei al klaar te zijn voor een test onder zesduizend mensen. De productie van het vaccin zou voor een deel bij het Leidse bedrijf Halix plaats moeten vinden. Als alles goed gaat, zouden in september de eerste paar miljoen doses vaccin klaar moeten zijn.
- Tegelijkertijd zorgt de terugloop van het virus voor een mogelijke vertraging voor de ontwikkeling van een vaccin. Hoe beter mensen zich houden aan 'sociale onthouding', hoe langer het duurt, omdat mensen die in de proeffase met een vaccin zijn ingeënt minder snel in contact kunnen komen met besmette personen.
- Artsen in Groot-Brittannië, maar ook Italië, onderzoeken een mogelijke link tussen het coronavirus en het overlijden van enkele kinderen, zonder onderliggende ziekte, aan een zeldzame ontsteking. De kinderen werden naar het ziekenhuis gebracht met hoge koorts en gezwollen slagaderen. Het gaat vooral om jonge kinderen onder de negen jaar en hun ziekte lijkt heel erg op Kawasaki, een aandoening die vooral in delen van Azië voorkomt. De Britse minister van Volksgezondheid Matt Hancock geeft aan: "Het is een nieuwe ziekte waarvan we denken dat deze kan worden veroorzaakt door het coronavirus, maar we zijn daar niet 100% zeker van. Dus we doen veel onderzoek nu, maar het is iets waar we ons zorgen over maken."

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Op de social mediakanalen van minister De Jonge blijven vragen terugkomen over de versoepeling van de bezoeksregeling in verpleeghuizen. Mensen geven aan dit zo snel mogelijk te willen. Wel zijn er zorgen of de versoepelende maatregelen rond Moederdag wel een goed idee is.
- Op de corporate kanalen van VWS komen berichten binnen waarin mensen hun kritiek uiten dat de levering van mondkapjes te laat op gang kwam. Ook worden er suggesties gedaan hoe de horeca en het onderwijs eruit kan zien in een 1,5meter samenleving.
- NOS zendt dinsdagavond een nieuwe aflevering van 'Het coronavirus: feiten en fabels' waarin zij vragen van Nederlanders voorleggen aan experts. Een vraag die vaak terugkwam was afkomstig van opa's en oma's die zich afvroegen waarom zij hun kleinkinderen niet mogen zien maar deze kinderen na de meivakantie weer les krijgen van docenten die boven de 60 jaar oud zijn. Overige uiteenlopende vragen gingen over: hoe ver zijn we met een vaccin, wordt deze verplicht en kunnen de maatregelen ook zonder vaccin worden versoepeld? Hoe besmettelijk zijn kinderen? Moeten wij geen mondkapjes gebruiken, waarom zijn er zoveel tekorten en waarom worden deze niet in contactberoepen gebruikt? Zorgen zijn er over de toekomst gaan o.a. over de lange termijn gevolgen van weinig sociaal en fysiek contact en kunnen we nog wel op vakantie?

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Om ook de komende jaren coronapatiënten te kunnen opvangen, moet de capaciteit van de IC's structureel omhoog van 1.150 bedden naar 1.531. Dat blijkt uit een berekening van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care, het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding, en het RIVM. NVIC-voorzitter Diederik Gommers heeft zijn IC-collega's afgelopen weekeinde een brief geschreven waarin hij hen voorbereidt op dit scenario. Hij schrijft: "Je moet je realiseren dat er natuurlijk veel aannames in deze berekening zitten. Verder is het ook zo dat je weinig aan een gemiddelde hebt. Als de maatregelen gefaseerd worden losgelaten, dan is de verwachting dat we in de zomermaanden beperkt blijven tot bijvoorbeeld 300 covid-patiënten op de IC in Nederland en dat dit aantal weer gaat stijgen in het najaar."
- In Op1 geeft Gommers aan dat hij de verwachte 'ruimte en tijd' op de IC wil benutten door meer 'gewone' verpleegkundige op te leiden voor IC-werkzaamheden om zo een eventuele nieuwe piek aan te kunnen.
- Het aantal coronapatiënten op de IC's is de afgelopen 24 uur met 44 gedaald. Ernst Kuipers (LCPS): "Net als in de voorgaande dagen wisselt de drukte per ziekenhuis en per regio. Wel zien we dat dit verschil geleidelijk kleiner wordt, onder meer door een daling van het aantal patiënten op de intensive care in Noord-Limburg."

Maatregelen buitenland

- De mondkapjesplicht geldt nu voor winkels in heel Duitsland. Als laatste ging Berlijn dinsdag met een verplichting tijdens het doen van boodschappen. De landelijk uniforme regeling geldt vanaf woensdag. Sinds maandag was de mondkapjesplicht in Berlijn al wel van kracht in het OV.
- Duitse laboratoria hebben hun wekelijkse capaciteit voor het uitvoeren van coronatests in zeven dagen verhoogd van 640.000 naar 700.000 tests.
- De noodtoestand in Portugal wordt per 3 mei opgeheven, maakte president Marcelo Rebelo de Sousa dinsdag bekend. Dat betekent het einde van de lockdown, maar nog geen onmiddellijke herstart van de alledaagse economische activiteit.
- De Spaanse premier Sánchez heeft een plan voor een geleidelijke terugkeer naar een 'nieuw normaal' voorgelegd. Ruim zes weken van strikte lockdown, zullen de versoepelingen in verschillende fasen en 'asymmetrisch' plaatsvinden.
- De Franse regering wil de lockdown per 11 mei versoepelen, mits er minder dan 3.000 besmettingsgevallen per dag bijkomen. De huidige situatie kan echter niet veel langer voortduren, aldus de premier. Volgens Philippe dreigt een ineenstorting van de Franse economie als de lockdown in stand blijft.
- De Schotse eerste minister Nicola Sturgeon heeft burgers opgeroepen hun gezicht te bedekken in afgesloten ruimtes, zoals winkels en het openbaar vervoer. Het dragen van mondbedekking wordt nog niet verplicht.
- De Europese Commissie werkt aan voorstellen om deze zomervakantie in een EU-land toch mogelijk te maken, ondanks dat de bewegingsvrijheid van burgers door de maatregelen tegen het coronavirus vermoedelijk ook dan nog beperkt is. Het dagelijks bestuur van de EU bespreekt dit woensdag.
- Europarlementariërs en hun stafleden worden verplicht hun temperatuur te laten meten als ze het Europees Parlement binnenkomen en ook moeten ze mondkapjes dragen.

Sport

- Het doorgaan van de Olympische Spelen en Paralympische Spelen van 2021 is niet geheel afhankelijk van een vaccin, zegt John Coates, van het ICO. Hij reageert hiermee op de uitspraken van voorzitter Yoshitake Yokokura van de Japanse gezondheidsorganisatie die zei dat zonder vaccin het ook volgend jaar lastig is om de Spelen te houden.
- Sinds de invoering van de maatregelen rond het coronavirus zijn in Nederland 1,7 miljoen mensen minder aan het sporten. In maart 2019 bedroeg dat aantal 10,4 miljoen, nu is het 8,7 miljoen. Dat blijkt uit onderzoek dat het marktonderzoeksbureau Ipsos in opdracht van sportkoepel NOC*NSF heeft uitgevoerd.
- De internationale atletiekfederatie World Athletics stelt ruim 460.000 euro beschikbaar voor atleten die door de coronacrisis in financiële problemen komen. Het geld is bedoeld voor atleten wier inkomsten goeddeels zijn opgedroogd nu er geen wedstrijden meer worden gehouden. Het is niet bekend welke atleten in aanmerking komen en hoe groot het bedrag is dat zij kunnen krijgen.
- Het besluit van de Franse regering om sportevenementen met meer dan 5.000 toeschouwers tot september te verbieden, heeft voorlopig geen invloed op de Tour de France. Deze begint nog steeds op 29 augustus.
- Nationale voetbalbonden moeten de UEFA uiterlijk 25 mei laten weten of ze de competitie kunnen hervatten en op welke manier ze dat willen doen.
- Als eerste eredivisieclub gaat RKC vanaf woensdag de training weer hervatten. RKC belooft dit te doen volgens de richtlijnen van het RIVM Ook ADO begint woensdag. Feyenoord gaat vrijdag weer trainen.

4 mei herdenking

- De Waalsdorpervlakte is op 4 mei gesloten voor publiek, om besmetting met corona te voorkomen. Wel komt er, in overleg met de gemeente Wassenaar en de veiligheidsregio, een besloten ceremonie. Ook zal de zware bourdon worden geluid, maar dan niet door drie maar door één persoon aan weerszijden.

Desinformatie

- Datajournalistiek platform Pointer (KRO-NCRV) meldt dat sinds de uitbraak van het nieuwe coronavirus in Nederland 251 onbetrouwbare nieuwsberichten over COVID-19 via Twitter zijn verspreid. Volgens de onjuiste berichten liegen het RIVM, de medische wetenschap en de overheid over de ernst van het virus. Of het gaat over het niet-bewezen verband tussen 5G en COVID-19 en valse claims over geneesmiddelen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Vereniging van specialisten ouderengeneeskunde Verenso meldt dat het aantal besmettingen in verpleeghuizen minder snel lijkt toe te nemen in vergelijking met begin april.

- Nu de crisis langer duurt en de economische onzekerheid toeneemt, melden meer mensen zich bij de huisarts met stress gerelateerde klachten.

Welke geruchten worden genoemd?

- De Telegraaf meldt dat de laatste dagen steeds vaker de claim opduikt dat het laagje teer -veroorzaakt door roken- zou beschermen tegen het corona-virus. Verslavingsarts Robert van de Graaf en cardioloog Leonard Hofstra reageren verbaast en spreken de claim tegen. "Deze mogelijke beschermende werking van roken druist in tegen al onze kennis van de schadelijkheid van roken in combinatie met Covid-19."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Volgen zij gedragsadviezen op?

- Het Amsterdamse ov-bedrijf GVB bevestigt dat het drukker wordt in het openbaar vervoer in de hoofdstad. Dinsdagochtend verschenen op sociale mediafoto's van metrostellen waarin de meeste bankjes bezet waren, met de klacht dat 1,5 meter afstand houden zo niet mogelijk is. Volgens het GVB klopt het dat er met name in de spits merkbaar meer reizigers zijn. Maar de verantwoordelijkheid voor het in acht nemen van coronamaatregelen ligt bij de reizigers zelf, aldus het vervoerbedrijf.
- Het was dinsdagochtend druk bij verschillende vestigingen van IKEA. De winkel heeft de deuren van zijn dertien winkels in Nederland weer geopend. En daar was kennelijk grote behoefte aan, blijkt uit foto's en filmpjes op sociale media. Er stond vanochtend een soort Eftelingwachtrij, zegt een aanwezige over de lange rij mensen voor de vestiging in Barendrecht. "Die liep tot buiten de parkeergarage. Er ontstond even een kleine verkeersopstopping, maar over het algemeen gaat het goed. De mensen houden genoeg afstand en de sfeer is goed. "Het is druk, maar we hebben de situatie onder controle", zegt een woordvoerder van Ikea. "Klanten houden zich goed aan de anderhalve meter afstand, iedereen staat netjes in de rij. Het is druk, maar veilig voor medewerkers en klanten."

Onderzoeken: draagvlak maatregelen en sociale onthouding neemt af

- De helft van de Nederlanders vindt het volgens onderzoek van adviesbureau Citisens steeds moeilijker om zich aan de maatregelen te houden. Drie weken geleden leefde dit sentiment nog bij twee op de tien mensen. Men leeft de coronamaatregelen ook minder na dan drie weken geleden, toen de bereidheid om mee te werken het grootst was. Maar de overgrote meerderheid zegt zich er nog steeds naar te voegen. Zo geven zeven op de tien Nederlanders aan dat ze ook de komende maanden 1,5 meter afstand van elkaar willen houden. Een kwart van de ondervraagden wil geen afstand meer houden tot vrienden of familie. Dat het sentiment over de maatregelen lijkt te verschuiven, valt samen met afnemende zorgen onder de ondervraagden over de uitbraak van virus, nu de druk op de IC-bedden afneemt. Maar nog steeds maakt ruim de helft zich zorgen om de uitbraak.
- Uit de 'Corona Impact Monitor' van onderzoeksbureau Motivaction, waar 1.019 respondenten aan meedoen, blijkt dat Nederlanders zich minder zorgen maken over de risico's van het virus voor de gezondheid. Het draagvlak voor sociale onthouding neemt af. Nog drie op de tien mensen maken zich grote zorgen over de gezondheid van familie en vrienden, tegenover 44% vier weken terug. Vier weken geleden maakte 22% zich nog ernstige zorgen over de eigen gezondheid, inmiddels is dat 16%. Jongeren hebben de grootste moeite om zich aan de regels te houden. Een kwart lukt het niet goed om voldoende afstand te houden. Drie op de tien vindt het geen probleem om met vrienden af te spreken. Bijna twee op de tien zegt zo snel mogelijk besmet te willen raken om immuun te worden. Een even grote groep denkt daarna meer vrijheid dan anderen te hebben om te gaan en staan waar ze willen. Jongeren vervelen zich ook het meest: vier op de tien zegt veel of zeer veel verveling te voelen. Hoewel de angst voor het virus en de bereidheid om de regels te respecteren afnemen, gaan mensen er niet vanuit dat het virus snel verdwijnt. Inmiddels verwacht vier op de tien dat het virus nog minstens een jaar mensen zal blijven besmetten in Nederland en bijna zes op de tien vindt het normaal dat we nog maandenlang anderhalve meter afstand houden, ook als de intelligente lockdown wordt opgeheven.

Betekenisgeving

Welke oproepen en waarschuwingen worden gedaan?

- Er is een nieuwe groep waar de zorgen over toenemen: psychiatrische patiënten. Nieuwe patiënten mijden de ggz, en bestaande patiënten vallen soms buiten de boot. Onderzoek door NRC en GGZ Nederland laat zien dat sinds de crisis het aantal meldingen is gehalveerd. Klachten kunnen verergeren als mensen er

lang mee blijven rondlopen. Veel behandelingen vinden daarnaast nu telefonisch of digitaal plaats. Maar hulpverleners hebben het idee dat ze langer niet alle patiënten daarmee goed kunnen helpen.

- Het aantal dagelijkse gesprekken bij 113 Zelfmoordpreventie ligt nog nagenoeg gelijk, maar de stichting bereidt zich voor op een toename van de hulpvragen door de coronacrisis. "We constateren momenteel nog niet dat er een direct effect is vanwege het coronavirus, maar we denken dat we dat op de lange termijn wel gaan zien". De medewerkers verwachten vooral een toename van mensen die geldzorgen hebben of bijvoorbeeld een eigen onderneming hebben en door de coronacrisis in financiële problemen komen.
- Volgens thuiszorgorganisatie Informeles kan informele zorg door betaalde mantelzorgers een veilig alternatief zijn nu "een derde van alle cliënten in Nederland minder thuiszorg krijgt en een groot deel van de onbeschermd thuiszorgmedewerkers zelf is besmet met het coronavirus", aldus de organisatie. Door niet-medische zorg zoals hulp in de huishouding, begeleiding en wassen en aankleden door een paar vaste familieleden of bekenden te laten uitvoeren, kan zowel de thuis- als mantelzorg worden ontlast.
- Kinderombudsvrouw Magrite Kalverboer schrijft in een opiniestuk in Trouw dat zij zich zorgen maakt over middelbare scholieren die opgroeien in moeilijke thuissituaties. Kalverboer vindt het vanuit het ontwikkelingsperspectief van de jongeren logischer om pubers eerder terug naar school te laten gaan dan kinderen onder de 12 jaar. Zo zijn sinds de lockdown duizenden jongeren van de radar verdwenen en worden zij teruggeworpen in een ongunstige thuissituatie. Kalverboer is bang dat we deze groep voorgoed kwijtraken als zij niet snel weer naar school gaan.
- Ieder jaar zijn vele ouderen slachtoffer van financieel misbruik. Door de coronacrisis zijn zij extra kwetsbaar, waarschuwt de ANBO vanochtend in Trouw.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Ernst Kuipers (LCPS) vreest dat de doelstelling om over twee weken ongeveer 500 coronapatiënten op de IC's te hebben, in gevaar komt door het gedrag van Nederlanders, zoals lange rijen bij de Ikea en samenscholingen in parken. "Vergeet niet: nog altijd is pas 4% van de Nederlanders naar schatting besmet is geweest. We hebben nog een hoop te gaan, dan kun je niet gelijk alles opengooien. Er hoeft maar een iemand in een grote groep besmet te zijn en er kan weer een grote toename volgen. Daardoor kunnen ook de vakanties van hulpverleners, die nu eindelijk een klein beetje ademruimte hebben, in gevaar komen."
- Dat juist het personeel in verpleeghuizen vaak onbeschermd zorg verlenen in de coronacrisis is volgens crisisspecialist Gert-Jan Ludden geen toeval. Het heeft volgens hem te maken met het functioneren van het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ). In deze elf zorgregio's worden schaarse beschermingsmiddelen verdeeld. Alleen: het ROAZ is een overleg tussen ziekenhuizen, ambulances, GGD en huisartsen. De rest van de zorg zit niet structureel aan tafel en was dus buiten beeld. "Op enkele uitzonderingen na, zoals Limburg, wordt de niet-acute zorgsector al jaren door het ROAZ genegeerd als het gaat om crisisbeheersing. Nu zien we waar dat toe leidt". Volgens Ludden gaat het om een geldkwestie: "De minister van Volksgezondheid betaalt jaarlijks 11 miljoen euro subsidie aan de ROAZ regio's om zorginstellingen beter voor te bereiden op rampen en crisissituaties. Er is vanaf 2008 al in totaal 140 miljoen euro ingestoken. Met dat geld hebben de regio's veel werk verzet: er zijn professionele crisisplannen en kwaliteitskaders gekomen en men weet hoe er snel moet worden opgeschaald. Maar de niet-acute zorg mocht niet meedoen, omdat menig ROAZ-bestuur het subsidiegeld niet wilde verdelen over een te groot aantal zorginstellingen. Een grote inschattingfout. [...]"

Versoepeling bezoekersregeling verpleeghuizen

- Specialisten ouderengeneeskunde vinden het nog te vroeg om weer bezoek aan verpleeghuizen toe te staan. Vereniging van specialisten ouderengeneeskunde Verenso is 'verrast door het benoemen van deze specifieke datum'. De vereniging signaleert dat het aantal sterfgevallen als gevolg van het coronavirus in verpleeghuizen nog steeds toeneemt. Voorzitter Verenso Nienke Nieuwenhuizen: "Natuurlijk willen wij ook graag dat het weer mogelijk is om op een veilige manier gedoseerd bezoekers toe te laten. Om dit op een goede manier te doen, hebben we een concreet, doordacht en gedragen plan nodig." Nieuwenhuizen geeft aan dat er eerst aan diverse randvoorwaarden moeten worden voldaan. Zoals voldoende coronatesten en beschermingsmiddelen voor personeel.
- Ouderenbond Anbo krijgt veel positieve reacties op de nieuwe richtlijnen waardoor thuiswonende 70-plussers vanaf woensdag weer bezoek mogen ontvangen. "Wij zijn blij dat het nu weer duidelijk is dat thuiswonende 70-plussers door één of twee vaste personen kunnen worden bezocht. Voor mensen is het nu weer duidelijk dat ze even iemand kunnen zien en spreken. Oudere mensen belden naar onze telefoonlijn en gaven aan dat ze gezond zijn en toch geen bezoek mochten ontvangen. En dat ze dagen, soms zelfs

weken niemand hadden gezien en gesproken. Familie kwam wel boodschappen brengen, maar zette ze voor de deur en kwam niet binnen voor een praatje of een kopje koffie drinken", zegt Liane den Haan (Anbo)

Context

- Uit voorlopige analyses van de 'kinderrechtenvragenlijst' van de Kinderombudsman blijkt dat kwetsbare jongeren vaker aangeven met psychische problemen te kampen dan niet kwetsbare jongeren. Dat ze minder vaak door hun ouders geholpen worden bij hun huiswerk dan kinderen die het thuis goed hebben. En dat er sinds de lockdown thuis meer ruzie en strijd is dan daarvoor. Magrite Kalverboer (Kinderombudsvrouw) vindt het niet vreemd dat juist deze jongeren vaker onvindbaar zijn. Is het thuis niet fijn, dan vlucht je de straat op. Als je te lang op straat rondhangt, de structuur en veiligheid mist van je school en je huiswerk niet maakt, dan wordt terugkomen moeilijk.
- Lex Oomkes (Volkskrant) schrijft: "Politiek bedrijven rond de coronapandemie, jezelf in de schijnwerpers spelen, is geen kwestie van de zwakke punten in de aanpak van de crisis proberen te vinden. Het tekent echter een politiek die alle energie daarop richt. Deze week wel een commissiedebatje over corona, maar niet over de steun voor KLM. Het is meireces, hè? Het is helaas typerend voor de huidige taakopvatting van het parlement. De volksvertegenwoordiging is permanent op zoek naar wat nu eigenlijk haar rol zou moeten zijn in deze crisisachtige omstandigheden, maar laat daarbij voor de hand liggende zaken als een miljardenoperatie om dubieuze redenen liggen."

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de maatregelen

- Op het Plein bij het Haagse Binnenhof is dinsdagmiddag hebben 100-200 mensen korte tijd gedemonstreerd. De bijeenkomst viel vanzelf weer uiteen, maar de burgemeester had ook al ingestemd met het door de politie laten beëindigen van de manifestatie, omdat er meer dan dertig mensen bijeen waren en er niet genoeg onderlinge afstand werd gehouden. (Duidelijk te zien op beelden die rondgingen op social media.) Volgens oproepen die op Facebook circuleren, was de demonstratie een roep om vrijheid en een protest tegen onder meer 5G-masten, inperking van bewegingsvrijheid en privacy en tegen de "kapotgemaakte" economie. Het is onduidelijk wie de organisatoren waren, laat de gemeente weten.

Opiniepeilingen

- Onderzoekers van de EUR hebben in samenwerking met de VU, Kieskompas en de gemeente Rotterdam onderzoek gedaan naar de impact van de crisis op verschillende groepen in Nederland. Uit het onderzoek blijkt dat naast de 'traditionele' kwetsbare groepen (lager opgeleiden, ouderen, mensen met een slechte gezondheid of gering netwerk) ook andere groepen hard worden geraakt. Hoofdonderzoeker en socioloog Godfried Engbersen meldt dat er ook nieuwe kwetsbare groepen ontstaan zoals flexwerkers, zzp'ers en mensen de huren in de vrije sector. Ook jongeren ervaren veel stress en zijn bang voor de financieel-economische gevolgen. Maar de angst voor de toekomstige gevolgen is nog vele malen veel groter. Tussen de 80 en 95% van de ondervraagden zegt voldoende afstand te houden, regelmatig de handen te wassen en zoveel mogelijk thuis te blijven. Bij het vermijden van sociale contacten ligt dat percentage lager. Zo'n 60% zegt contact met familie en vrienden te vermijden en zo min mogelijk in de publieke ruimte te zijn. Een grote meerderheid van de mensen is in deze tijd meer dan normaal bereid om anderen te helpen. Aan familie wordt die hulp meestal al actief aangeboden en in mindere mate ook aan vrienden of burens. Naast het vertrouwen in de sociale omgeving is er ook een groot effect te zien op het vertrouwen in instanties. Het vertrouwen in de overheid is met 29% toegenomen. Het vertrouwen in het RIVM steeg met 23%.
- Uit een peiling van onderzoeksbureau Ipsos blijkt dat de coronacrisis de leefstijl van de meeste Nederlanders niet gunstig heeft beïnvloed. Ruim een derde beweegt minder sinds de lockdown, velen hebben meer last van stress (vooral jongeren, 40%) en het overgrote deel heeft zijn eetgedrag niet aangepast. Volgens Jaap Seidell (hoogleraar voeding en gezondheid aan de Vrije Universiteit Amsterdam) bestaat er, ook buiten crisistijd, een kloof tussen mensen die erin slagen om gezond te leven en zij die dat niet kunnen. Seidell verwacht dat de coronacrisis die kloof alleen maar meer zal verdiepen.
- Op de stelling van de dag van De Telegraaf of 'het verstandig is om verpleeghuizen te openen voor bezoek', geeft 45% aan het eens te zijn, 46% is het oneens te zijn met de stelling. De meningen over de stelling zijn verdeeld, zo vindt de een: "laat iedereen oudere bezoeken door een persoon", de ander vindt "als ze opengaan, dan zou toch echt iedereen gecontroleerd moeten worden op ziekte", waar een ander vindt dat de druk in de ziekenhuizen eerst moet zijn afgenomen. Driekwart gelooft dat verpleeghuisbewoners in psychische nood komen doordat ze geen bezoek mogen ontvangen.